

ცესკო

საპარტევლოს საარჩევნო
ადმინისტრაცია

საარჩევნო სისტემების განვითარების
რეფორმებისა და სწავლების

ცენტრი

ამომრჩეველი არჩევნები საყოველთაო
 ნარმომადგენელი უბანი პარტიის ფარულობა
 დასვა დამკვირვებელი ამომრჩეველი დასვა კროცედურა კანონი
 საყოველთაო ხმა ბმმფვირვალობა თანახმობა უფლება კომისია დემოკრატიის
 კომისია პარტია კანდიდატი
 უბანი ხმა არჩევნები მედია
 დემოკრატიის მედია ნარმომადგენელი
 ბმმფვირვალობა თანახმობა თვითმმართველობის ხმა
 კომისია კანონი
 კანონი დასვა დამკვირვებელი კომისია ბმმფვირვალობა
 ფარულობა კენჭისყრა უბანი მედია თანახმობა
 საყოველთაო

პარლამენტის არჩევნები
2012

სარჩევი

თავი 1. არჩევნების ჩატარების ძირითადი პრინციპები.....	3
თავი 2. ადგილობრივი თვითმმართველობის როლი საარჩევნო პროცესებში.....	5
2.1. საარჩევნო ადმინისტრაციის საქმიანობის ხელშეწყობა.....	5
2.2. საარჩევნო კომისიებისათვის არჩევნებისათვის საჭირო შენობა-ნაგებობების გადაცემის წესი....	7
2.3. ჩართულობა და შეზღუდვები წინასაარჩევნო აგიტაციისას და კამპანიისას.....	9
თავი 3. ადმინისტრაციული რესურსები	14
3.1. ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენების აკრძალვა.....	14
3.2. საბიუჯეტო თანხების გამოყენების აკრძალვა	20
3.3. თანამდებობრივი ან სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენების აკრძალვა	21

თავი 4. პასუხისმგებლობა საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევისათვის	24
4.1. ამონარიდი საქართველოს საარჩევნო კოდექსიდან.....	24
4.2. ამონარიდი ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსიდან.....	25
4.3. სამართალწარმოება.....	27
4.4. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმი.....	28

საქართველოში არჩევნების ჩატარების ძირითადი პრინციპებია:

- ▶ **საყოველთაო საარჩევნო უფლება** - საქართველოს ყოველ მოქალაქეს 18 წლის ასაკიდან აქვს რეფერენდუმში, სახელმწიფო და თვითმმართველობის ორგანოების არჩევნებში მონაწილეობის უფლება. არჩევნებსა და რეფერენდუმში მონაწილეობის უფლება არა აქვს მოქალაქეს, რომელიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო, ან სასამართლოს განაჩენით იმყოფება პატიმრობის/თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში, გარდა იმ პირისა, რომელმაც ჩაიდინა ნაკლებად მძიმე დანაშაული (კონსტიტუცია - მუხლი 28; საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 3.ა)

2014 წლის 1 იანვრამდე საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნებში მონაწილეობის და ხმის მიცემის უფლება საქართველოს მოქალაქეებთან ერთად შესაბამისი ასაკიდან აქვთ პირებს, რომლებიც დაბადებული არიან და ბოლო 5 წლის განმავლობაში მუდმივად ცხოვრობენ საქართველოში და აქვთ ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოს მოქალაქეობა (საქართველოს კონსტიტუცია - მუხლი 104⁴)

- ▶ **თანასწორი საარჩევნო უფლება** - ყველა ამომრჩეველს კანონის ფარგლებში აქვს თანასწორი უფლებები და საარჩევნო უფლების რეალიზაციისათვის თანასწორი პირობები. ერთი და იმავე საარჩევნო ოლქის ყველა ამომრჩეველს ხმათა თანაბარი რაოდენობა აქვს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 3.ბ)
- ▶ **პირდაპირი საარჩევნო უფლება** - საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტის წევრს, ქალაქ თბილისის მერს, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს – საკრებულოს წევრს ამომრჩევლები ირჩევენ უშუალოდ (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 3.გ)
- ▶ **კენჭისყრის ფარულობის პრინციპი** - თითოეულ ამომრჩეველს გარანტირებული აქვს შესაძლებლობა დამოუკიდებლად შეავსოს საარჩევნო ბიულეტენი ფარული კენჭისყრის კაბინაში და პირადად ჩაუშვას ის საარჩევნო ყუთში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 3.დ)
- ▶ **ნების თავისუფალი გამოვლენა** - საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობით აკრძალულია ნებისმიერი ზემოქმედება, რომელიც ზღუდავს ამომრჩევლის ნების თავისუფალ გამოვლენას. დაუშვებელია კონტროლი ამომრჩევლის ნების გამოვლენაზე (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 3.დ)

2.1. საარჩევნო ადმინისტრაციის საქმიანობის ხელშეწყობა

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები, საქართველოს საარჩევნო კოდექსის თანახმად, ვალდებული არიან:

- ▶ საოლქო საარჩევნო კომისიას მიაწოდონ მათ ხელთ არსებული ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც საარჩევნო კომისია უზრუნველყოფს საარჩევნო უბნის საზღვრებისა და ნომრების დადგენა/დაზუსტებას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 23.2);
- ▶ საარჩევნო კომისიებს დროებით და უსასყიდლოდ გადასცენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო შენობა-ნაგებობა და ინვენტარი და უზრუნველყონ გადაცემული შენობა-ნაგებობის კომუნალური ხარჯების დაფარვა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.1);

ყურადღება!

აკრძალულია საუბნო საარჩევნო კომისიის იმავე შენობაში განთავსება და კენჭისყრის ადგილის გამოყოფა იმავე შენობაში, რომელშიც განთავსებულია:

- ▶ პარტია;
- ▶ სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე არ არის სხვა, შესაფერისი შენობა კენჭისყრის ჩასატარებლად. სათანადო გადაწყვეტილებას იღებს საოლქო საარჩევნო კომისია);
- ▶ პოლიციის სამსახურები (გარდა გამონაკლის შემთხვევაში შექმნილი საუბნო საარჩევნო კომისიისა) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.2).

- ▶ უზრუნველყონ კენჭისყრის ადგილის დროებითი, მარტივი ადაპტაცია, თუ საარჩევნო უბანში არიან ეტლით მოსარგებლე, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ამომრჩევლები და საუბნო საარჩევნო კომისიის განკარგულება მათ გადაეცათ კენჭისყრის დღემდე არა უგვიანეს მე-20 დღისა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58. 3).

2.2. საარჩევნო კომისიებისათვის არჩევნებისათვის საჭირო შენობა-ნაგებობების გადაცემის წესი

საარჩევნო კომისია არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო შენობა-ნაგებობისა და ინვენტარის გადაცემის მიზნით მიმართავს შესაბამის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს (საქართველოს კანონი სახელმწიფო ქონების შესახებ - მუხლი 35.3).

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო უფლებამოსილია ხელმძღვანელის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის საფუძველზე, მიღება-ჩაბარების აქტით საარჩევნო კომისიას სარგებლობაში გადასცეს მის ბალანსზე რიცხული ქონება (საქართველოს კანონი სახელმწიფო ქონების შესახებ - მუხლი 35.2).

მიმართვის წარდგენის, მისი განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესი

საარჩევნო კომისიის მიმართვა უნდა შეიცავდეს საარჩევნო კომისიის დასახელებას და ქონების გადაცემის თაობაზე დასაბუთებულ მოთხოვნას.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ქონების სარგებლობაში გადაცემის მოთხოვნით მიმართვის წარდგენიდან 10 დღის ვადაში განიხილავს და იღებს გადაწყვეტილებას მოთხოვნილი ქონების გადაცემის თაობაზე, ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი

აქტი უნდა შეიცავდეს:

- ▶ ქონების მიმღები ორგანოს დასახელებას;
- ▶ ქონების დასახელებასა და დახასიათებას;
- ▶ ქონების სარგებლობის უფლებით გადაცემის ვადას;
- ▶ ქონების გადაცემის სხვა პირობებს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

მიღება-ჩაბარების აქტი უნდა გაფორმდეს გადაწყვეტილების მიღებიდან არა უგვიანეს 1 თვის ვადაში (**საქართველოს მთავრობის დადგენილება №302** ”სახელმწიფო, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს ან საჯარო სამართლის იურიდიული პირისათვის სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების სარგებლობაში გადაცემის შესახებ მიმართვის წარდგენის, მისი განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესის დამტკიცების თაობაზე”).

2.3. ჩართულობა და შეზღუდვები წინასაარჩევნო აგიტაციისას და კამპანიისას

წინასაარჩევნო კამპანია (აგიტაცია)

წინასაარჩევნო კამპანია არის საარჩევნო სუბიექტის/საარჩევნო სუბიექტობის კანდიდატის მიერ არჩევნებში მონაწილეობისა და გამარჯვების მიზნით ჩატარებულ ღონისძიებათა ერთობლიობა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 2.3).

წინასაარჩევნო აგიტაცია გულისხმობს ამომრჩეველთა მოწოდებას საარჩევნო სუბიექტის/საარჩევნო სუბიექტობის კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ, აგრეთვე ნებისმიერ საჯარო მოქმედებას, რომელიც ხელს უწყობს, ან ხელს უშლის მის არჩევას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 2.3¹).

წინასაარჩევნო **აგიტაციად მიიჩნევა ასევე**, ნებისმიერი საჯარო მოქმედება, რომელიც შეიცავს წინასაარჩევნო კამპანიის ნიშნებს, მათ შორის (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 2.3¹):

- ▶ წინასაარჩევნო ღონისძიების ორგანიზება/ჩატარებაში მონაწილეობა;
- ▶ საარჩევნო მასალების შენახვა, ან გავრცელება;
- ▶ მხარდამჭერთა სიებზე მუშაობა;
- ▶ პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლობებში ყოფნა.

წინასაარჩევნო კამპანია (აგიტაცია) იწყება არჩევნების დანიშვნის მომენტიდან. საარჩევნო სუბიექტობის კანდიდატები ამ დღიდან სარგებლობენ თანასწორი უფლებებით (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 45.1).

წინასაარჩევნო აგიტაციის გაწევის და აგიტაციაში მონაწილეობის უფლება არა აქვს:

- ▶ საარჩევნო კომისიების წევრებს;
- ▶ მოსამართლეებს;
- ▶ საქართველოს შინაგან საქმეთა და თავდაცვის სამინისტროების, პროკურატურის, დაზვერვის სამსახურისა და სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურის საჯარო მოხელეებს;
- ▶ საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარეს;
- ▶ საქართველოს სახალხო დამცველს;
- ▶ უცხო ქვეყნის მოქალაქესა და ორგანიზაციას;
- ▶ საქველმოქმედო და რელიგიურ ორგანიზაციებს;
- ▶ საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიისა და საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის წევრებს;
- ▶ სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საჯარო მოხელეებს, როდესაც ისინი უშუალოდ ასრულებენ **სამსახურებრივ ფუნქციებს**, (აღნიშნული შეზღუდვა არ

ვრცელდება საარჩევნო კოდექსით გათვალისწინებულ პოლიტიკური თანამდებობის პირებზე¹ (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 49.2).

სააგიტაციო მასალა

საარჩევნო სუბიექტებს (საარჩევნო სუბიექტობის კანდიდატები) უფლება აქვთ დაამზადონ წინასაარჩევნო მოწოდებები, განცხადებები, წარწერები, ფურცლები, ფოტომასალები, პლაკატები და სხვა სააგიტაციო მასალა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 45.2).

ბეჭდვითი სააგიტაციო მასალები შეიძლება გამოიფინოს შენობა-ნაგებობებსა და სხვა ობიექტებზე მათი მესაკუთრეების, ან მფლობელების თანხმობის შემთხვევაში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 46.1).

---

¹ პოლიტიკური თანამდებობის პირი – საქართველოს პრეზიდენტი, საქართველოს პარლამენტის წევრი, საქართველოს პრემიერ-მინისტრი, საქართველოს მთავრობის სხვა წევრები და მათი მოადგილეები, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების წევრები, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების მთავრობათა ხელმძღვანელები, აგრეთვე ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს წევრი და აღმასრულებელი ორგანოს ხელმძღვანელი, სახელმწიფო რწმუნებული – გუბერნატორი.

ყურადღება!

- ▶ აკრძალულია საარჩევნო პლაკატების გაკვრა საკულტო ნაგებობებზე, კულტურული მემკვიდრეობის შენობა-ნაგებობებზე, სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების, სასამართლოების, პროკურატურის, სამხედრო შენაერთებისა და პოლიციის შენობების ინტერიერსა და ექსტერიერში, საგზაო ნიშნებზე;
- ▶ დაუშვებელია და კანონით ისჯება საარჩევნო პლაკატების ჩამოხსნა, ჩამოხევა, დაფარვა ან დაზიანება, თუ ისინი აკრძალულ ადგილებში არ არის გაკრული (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 46.2,4).

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები ვალდებული არიან, საარჩევნო კოდექსით დადგენილი აკრძალვების გათვალისწინებით განსაზღვრონ იმ შენობა-ნაგებობების ჩამონათვალი, რომლებზედაც სააგიტაციო მასალის განთავსება აკრძალულია, და განსაზღვრონ ადგილები ან/და დადგან სტენდები საარჩევნო პლაკატების გასაკრავად და გამოსაფენად. სტენდი უნდა იყოს იმ ზომის, რომ ყველა საარჩევნო სუბიექტი საარჩევნო პლაკატების გამოფენისას უზრუნველყოფილი იყოს თანაბარი პირობებით. დაუშვებელია და ამ კანონით დადგენილი წესით ისჯება საარჩევნო პლაკატების ჩამოხსნა, ჩამოხევა, დაფარვა ან დაზიანება, თუ ისინი აკრძალულ ადგილებში არ არის გაკრული (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 46.4).

საარჩევნო პლაკატების გასაკრავად და გამოსაფენად გამოყოფილი ადგილების ან/და დადგმული სტენდების თაობაზე **ინფორმაცია** ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებმა უნდა

გამოაქვეყნონ არჩევნების დანიშნვიდან **არა უგვიანეს 10 დღისა** (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 46.5).

არჩევნების საბოლოო შედეგების ოფიციალურად გამოქვეყნებიდან 15 დღის ვადაში საარჩევნო სუბიექტები ვალდებულები არიან უზრუნველყონ სააგიტაციო მასალის ჩამოხსნა, წინააღმდეგ შემთხვევაში მათ დაეკისრებათ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 46.8).

შეკრებები და მანიფესტაციები

წინასაარჩევნო აგიტაციის პერიოდში საარჩევნო **სუბიექტებსა და მათ მხარდამჭერებს უფლება აქვთ** (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 45.3,6):

- ▶ გამოვიდნენ მომავალი საქმიანობის პროგრამით;
- ▶ გამართონ შეხვედრები ამომრჩევლებთან;
- ▶ მოაწყონ შეკრებები, მასობრივი საჯარო გამოსვლები;
- ▶ ქუჩაში მსვლელობა - მანიფესტაცია.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები ვალდებულები არიან **ხელი შეუწყონ** საარჩევნო სუბიექტებს ამომრჩევლებთან შეხვედრებისა და კრებების, საჯარო დებატებისა და დისკუსიების, შეკრებებისა და მანიფესტაციების **ორგანიზებასა და ჩატარებაში** და უზრუნველყონ აღნიშნული **ღონისძიებების უსაფრთხოება** (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 45.6).

იმ შემთხვევაში თუ შეკრება, ან მანიფესტაცია ტრანსპორტის სავალ ადგილას იმართება, ან ტრანსპორტის მოძრაობას აფერხებს, სავალდებულოა ადგილობრივი თვითმმართველობის აღმასრულებელი ორგანოს (გამგეობის/მერიის) **წინასწარი გაფრთხილება. მერია (გამგეობა) ვალდებულია დადგენილი წესით უზრუნველყოს სათანადო პირობები** და განსაზღვროს ტრანსპორტის სავალი ალტერნატიული მარშრუტი (კანონი შეკრებების და მანიფესტაციების შესახებ - მუხლი 5.1; მუხლი 11^{1.5}).

თავი 3

ადმინისტრაციული რესურსები

3.1. ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენების აკრძალვა

ადმინისტრაციულ რესურსი არის მატერიალური ფასეულობა - ქონება, რომელიც აუცილებელია სახელმწიფოებრივი ფუნქციების შესასრულებლად. წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის უფლების მქონე პირებს **ეკრძალებათ** რომელიმე საარჩევნო სუბიექტის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ წინასაარჩევნო აგიტაციისა და კამპანიის წარმოების პროცესში შემდეგი სახის ადმინისტრაციული რესურსების **გამოყენება**:

- ▶ სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ, აგრეთვე იმ ორგანიზაციების მიერ, რომლებიც ფინანსდებიან საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, დაკავებული შენობების გამოყენება იმ შემთხვევაში, თუ სხვა საარჩევნო სუბიექტებს არა აქვთ იმავე ან ანალოგიური დანიშნულების შენობების იმავე პირობებით გამოყენების შესაძლებლობა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 48.1.ა);

კომენტარი/განმარტება - საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის ”ა” ქვეპუნქტში აღნიშნული რესურსების ერთი სუბიექტის მიზნებისთვის გამოყენების შემთხვევაში, თუ იგივე სახის შესაძლებლობა სხვა საარჩევნო სუბიექტებს არ მიეცა, ჩაითვლება ადმინისტრაციული რესურსის თანაბარი ხელმისაწვდომობის პრინციპის დარღვევად იმ თანამდებობის პირის მიერ, ვინც უმოქმედობით ან დაუსაბუთებელი უარით არ დააკმაყოფილებს მოთხოვნას.

საარჩევნო სუბიექტის შესაბამის მიმართვას, როგორც წესი, დასაბუთებული წერილობითი პასუხი უნდა გაეცეს მიმართვიდან არაუმეტეს 24 საათისა, რა დროშიც პასუხის გაუცემლობა ჩაითვლება მიმართვაზე უარის თქმად. აღნიშნული წესიდან გამონაკლისი დაიშვება ობიექტური მიზეზის არსებობის შემთხვევაში.

აღნიშნული ნორმა ასევე მოიცავს: იმ პირების სარგებლობაში არსებული სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში მყოფ შენობა-ნაგებობებს, რომლებიც მათ გადაცემული აქვთ ხელშეკრულების საფუძველზე გარკვეული ფუნქციის შესასრულებლად.

- ▶ სახელმწიფო ხელისუფლების ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საკუთრებაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებების უსასყიდლოდ ან შეღავათიანი პირობებით გამოყენება (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 48.1.გ);

კომენტარი/განმარტება – აღნიშნული ნორმის მიზნებისათვის შეღავათიან პირობად განიხილება მომსახურების გაწევა საბაზრო ფასის 20% ან მეტი ფასდაკლებით.

სახელმწიფო ხელისუფლების ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საკუთრებაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებებით უსასყიდლოდ ან შეღავათიანი პირობებით სარგებლობა, დასაშვებია მხოლოდ საბაზრო ფასის გადახდის შემთხვევაში. **აღნიშნული შეზღუდვა არ ვრცელდება ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს წევრებისა და თბილისის მერის მიერ სამსახურებრივი ავტომანქანების გამოყენებაზე.**

საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასად ითვლება ფასი, რომელიც ყალიბდება საქონლის/მომსახურების ბაზარზე იდენტური (ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში – მსგავსი) საქონლის/მომსახურების მოთხოვნისა და მიწოდების ურთიერთზემოქმედების შედეგად.

საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი განისაზღვრება ბაზარზე ამ საქონლის/მომსახურების მიწოდების მომენტისათვის (ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში – რეალიზაციის მომენტის

უახლოესი კალენდარული დღისათვის, რომელიც არა უმეტეს 30 კალენდარული დღით უსწრებს ან მოჰყვება ასეთი საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტს) იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგების შესახებ, მათ შორის, საერთაშორისო და სხვა ბირჟებზე დაფიქსირებული ფასების შესახებ, ინფორმაციის საფუძველზე.

- ▶ სახელმწიფო ხელისუფლების დაწესებულებებისათვის ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და იმ ორგანიზაციებისათვის, რომლებიც ფინანსდებიან საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, განკუთვნილი საკომუნიკაციო საშუალებების, საინფორმაციო მომსახურებისა და სხვადასხვა სახის ტექნიკის გამოყენება (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 48.1.ბ).

კომენტარი/განმარტება – საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის ”ბ” ქვეპუნქტის მიზნებისათვის ორგანიზაციებად, რომელთა დაფინანსება ხდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, განიხილებიან სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი საჯარო და კერძო სამართლის იურიდიული პირები.

უწყებათაშორისი კომისია

საჯარო მოსამსახურეების მიერ საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევის პრევენციისა და დარღვევებზე რეაგირების მიზნით საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის საფუძველზე, 2012 წლის 18 მაისიდან საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოსთან შეიქმნა უწყებათაშორისი კომისია (შემდგომში - კომისია) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 48.3), რომლის შემადგენლობაში შედიან შინაგან საქმეთა, იუსტიციის, რეგიონალური განვითარების და ინფრასტრუქტურის, ფინანსთა, საგარეო საქმეთა სამინისტროებისა და ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის წარმომადგენლები.²

კომისიის უფლებამოსილება

საარჩევნო კოდექსისა და კომისიის დებულების შესაბამისად კომისია:

- ▶ ხელს უწყობს დიალოგს მთავრობასა და არჩევნებში ჩართულ ყველა დაინტერესებულ მხარეს შორის. ამ მიზნით უწყებათაშორისი კომისია თანამშრომლობს კვალიფიციურ საარჩევნო სუბიექტებთან, აგრეთვე საარჩევნო პროცესში ჩართულ სხვა პოლიტიკურ

² კომისიის შემადგენლობა და დებულება იხ. შემდეგ ბმულზე: <http://nsc.gov.ge/files/files/media/NSC%20Advisor%20Order.pdf>

პარტიებთან/საარჩევნო ბლოკებთან, ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, დამკვირვებლებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან;

- ▶ ახდენს საარჩევნო პროცესში ჩართული სუბიექტების მიერ, საჯარო მოსამსახურეების მიერ საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევის შესახებ მიღებული ინფორმაციის, ასევე მედიით გავრცელებული ცნობების გადამოწმებას;
- ▶ საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად შეიმუშავებს წინადადებებსა და რეკომენდაციებს საჯარო მოსამსახურეების, ადმინისტრაციული ორგანოების მიმართ.

კომისიის საქმიანობის წესი

კომისიის საქმიანობაში სათათბირო ხმის უფლებით მონაწილეობენ კვალიფიციური საარჩევნო სუბიექტები, აგრეთვე პოლიტიკური გაერთიანებები, რომლებიც უწყებათაშორის კომისიას მიაწვდიან ინფორმაციას საჯარო მოსამსახურეების მიერ საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევის შესახებ.

უწყებათაშორისი კომისიის საქმიანობის საჯაროობის უზრუნველყოფის მიზნით კომისიის სხდომაზე შესაძლოა მიწვეულ იქნენ ადგილობრივი და საერთაშორისო დამკვირვებელი ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

გონივრულ ვადაში შესაბამისი ღონისძიებების გატარების მოთხოვნით, დარღვევის ფაქტის დადასტურების შემთხვევაში კომისია უფლებამოსილია რეკომენდაციით მიმართოს:

- ▶ ნებისმიერ საჯარო მოსამსახურეს;
- ▶ ადმინისტრაციულ ორგანოს;
- ▶ ცესკოს.

3.2. საბიუჯეტო თანხების გამოყენების აკრძალვა

არჩევნების დანიშნის დღიდან არჩევნების შედეგების შეჯამებამდე **აკრძალულია** ისეთი პროექტების განხორციელება, რომლებიც მანამდე არ იყო გათვალისწინებული სახელმწიფო/ადგილობრივ ბიუჯეტში, ასევე იმ საბიუჯეტო პროგრამების ზრდა, რომლებიც არჩევნებამდე გათვალისწინებული იყო ბიუჯეტით, არაგემური ტრანსფერების ინიცირება ან გემური ტრანსფერის ზრდა ადგილობრივ ბიუჯეტში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 49.3).

ყურადღება!

ამ წესის დარღვევის შემთხვევაში უფლებამოსილ პირს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს და მოითხოვოს ხარჯების შეჩერება.

წინასაარჩევნო კამპანიის პერიოდში **აკრძალულია** სახელმწიფო/ადგილობრივი ბიუჯეტის სახსრებით ისეთი ბეჭდვითი მასალის დამზადება, რომელშიც ასახულია ესა თუ ის საარჩევნო სუბიექტი ან მისი არჩევნებში მონაწილეობის რიგითი ნომერი, ან/და რომელიც შეიცავს ამა თუ იმ საარჩევნო სუბიექტის მხარდასაჭერ/საწინააღმდეგო მასალას.

ასევე აკრძალულია წინასაარჩევნო კამპანიის პერიოდში სოციალურ რეკლამაში საარჩევნო სუბიექტის ან მისი რიგითი ნომრის გამოყენება (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 49.4).

კომენტარი/განმარტება - ამ ნორმაში მოცემული საარჩევნო სუბიექტი ასევე მოიცავს მოქმედ თანამდებობის პირებს, რომლებიც დარეგისტრირებულები არიან საარჩევნო სუბიექტებად.

3.3. თანამდებობრივი ან სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენების აკრძალვა

წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის უფლების მქონე პირს, რომელსაც სახელმწიფო ხელისუფლების ან ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოში უკავია თანამდებობა, **ეკრძალება** რომელიმე საარჩევნო სუბიექტის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ წინასაარჩევნო აგიტაციისა და კამპანიის წარმოების პროცესში თავისი თანამდებობრივი ან სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენება.

თანამდებობრივი ან სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებაში იგულისხმება:

- ▶ სამსახურებრივად დაქვემდებარებული ან სხვაგვარად დამოკიდებული პირის ჩაბმას ისეთ საქმიანობაში, რომელიც ხელს უწყობს კანდიდატის წარდგენას ან/და არჩევას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 49.1ა);

კომენტარი/განმარტება – წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის უფლების მქონე პირს, რომელსაც სახელმწიფო ან ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებში უკავია თანამდებობა, ეკრძალება რომელიმე პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) ან კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ წინასაარჩევნო აგიტაციისა და კამპანიის წარმოების პროცესში უშუალოდ სამსახურებრივად დაქვემდებარებული პირების და ასევე, სხვაგვარად დამოკიდებული პირების ჩაბმა, მათ შორის, სამსახურებრივად დაქვემდებარებულ პირებთან შეხვედრის დროს თანამდებობის პირის მიერ საარჩევნო სუბიექტის/სუბიექტობის კანდიდატის წარდგენა, ან რომელიმე კანდიდატის მხარდასაჭერი, ან მისი საწინააღმდეგო განცხადების გაკეთება.

აღნიშნული ნორმის მიზნებისათვის, ტერმინი „სხვაგვარად დამოკიდებული პირები“ აღიქმება როგორც პირები, რომლებიც საქმიანობიდან გამომდინარე მატერიალურად ან რაიმე სხვა ფორმით დამოკიდებულნი არიან აღნიშნული თანამდებობის პირებზე.

- ▶ სახელმწიფო ხელისუფლების ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ

დაფინანსებული სამსახურებრივი მივლინებების დროს ხელმოწერების შეგროვებას და წინასაარჩევნო აგიტაციის გაწევას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 49.1.ბ);

კომენტარი/განმარტება – წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის უფლების მქონე პირს, რომელსაც სახელმწიფო ან ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებში უკავია თანამდებობა, ეკრძალება ხელმოწერების შეგროვება და აგიტაციის გაწევა სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ დაფინანსებული სამსახურებრივი მივლინების დროს.

- ▶ წინასაარჩევნო აგიტაციის გაწევას სამსახურებრივი ფუნქციების შესრულებისას.

ყურადღება!

შეზღუდვა არ მოქმედებს პოლიტიკურ თანამდებობის პირებზე³ აგრეთვე იმ შემთხვევაზე, როცა ხდება ტელერადიომაუწყებლობის მიერ წინასაარჩევნო აგიტაციისათვის გამოყოფილი დროის გამოყენება.

³ პოლიტიკური თანამდებობის პირი – საქართველოს პრეზიდენტი, საქართველოს პარლამენტის წევრი, საქართველოს პრემიერ-მინისტრი, საქართველოს მთავრობის სხვა წევრები და მათი მოადგილეები, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების წევრები, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების მთავრობათა ხელმძღვანელები, აგრეთვე ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს წევრი და აღმასრულებელი ორგანოს ხელმძღვანელი, სახელმწიფო რწმუნებული – გუბერნატორი.

საარჩევნო სუბიექტთა რეგისტრაციის ვადის გასვლიდან (არჩევნების დღემდე არაუგვიანეს 30-ე დღიდან) კენჭისყრის დღის დამთავრებამდე **აკრძალულია** ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს, პოლიციისა და პროკურატურის ხელმძღვანელ თანამდებობის პირთა საკადრო გადაადგილება, გარდა მათი უფლებამოსილების ვადის გასვლის ან/და მათ მიერ კანონის დარღვევის შემთხვევებისა.

თავი 4

პასუხისმგებლობა საარჩევნო კანონმდებლობის დარღვევისათვის

4.1. ამონარიდი საქართველოს საარჩევნო კოდექსიდან

მუხლი 79. წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის მიღება კანონის დარღვევით

საქართველოს საარჩევნო კოდექსის მოთხოვნათა დარღვევით წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის მიღება – გამოიწვევს დაჯარიმებას **2 000** ლარის ოდენობით.

მუხლი 80. წინასაარჩევნო მოწოდებებისა და მასალების გავრცელებისათვის ხელის შეშლა

1. საქართველოს საარჩევნო კოდექსით დადგენილი წესით წინასაარჩევნო მოწოდებების,

განცხადებების, წარწერების, ფურცლების, ფოტო - და სხვა მასალების გავრცელებისათვის ხელის შეშლა და ჩამორთმევა, აგრეთვე სააგიტაციო დანიშნულების ავტოსატრანსპორტო და სპეციალური მოწყობილობით აღჭურვილი სხვა საშუალებების ჩამორთმევა ან წინასაარჩევნო აგიტაციის მიზნით მათი გამოყენებისათვის ხელის შეშლა – გამოიწვევს დაჯარიმებას **1 000** ლარის ოდენობით.

2. იგივე ქმედება, ჩადენილი თანამდებობის პირთა მიერ, – გამოიწვევს დაჯარიმებას **2000** ლარის ოდენობით.

მუხლი 88. წინასაარჩევნო აგიტაციისას და კამპანიისას ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენებისა და თანამდებობრივი ან სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენების აკრძალვა

წინასაარჩევნო აგიტაციისას და კამპანიისას ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენებისას და თანამდებობრივი ან სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებისას საქართველოს საარჩევნო კოდექსით დადგენილი მოთხოვნების დარღვევა – გამოიწვევს დაჯარიმებას **2 000** ლარის ოდენობით.

4.2. ამონარიდი ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსიდან

მუხლი 174¹. შეკრების ან მანიფესტაციის ორგანიზებისა და ჩატარების წესის დარღვევა

1. შეკრების ან მანიფესტაციის ორგანიზებისა და ჩატარების წესის დარღვევა, – გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

2. იგივე ქმედება, ჩადენილი შეკრების ან მანიფესტაციის ორგანიზატორის მიერ, – გამოიწვევს დაჯარიმებას 5000 ლარის ოდენობით.
3. სასამართლოს შესასვლელის ბლოკირება, შეკრების ან მანიფესტაციის ჩატარება მოსამართლის საცხოვრებელ ადგილას ან საქართველოს საერთო სასამართლოში – გამოიწვევს პატიმრობას 90 დღემდე ვადით.
4. „შეკრებებისა და მანიფესტაციების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9, მე-11 და 11¹ მუხლებით გათვალისწინებული ნორმების დარღვევა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით ან პატიმრობას 90 დღემდე ვადით, ხოლო თუ დამრღვევი ორგანიზატორია – დაჯარიმებას 5 000 ლარის ოდენობით ან პატიმრობას 90 დღემდე ვადით.

შენიშვნა: ამ მუხლით გათვალისწინებული სამართალდარღვევების ჩადენისათვის პირს ჩამოერთმევა იარაღის ტარების უფლება 3 წლამდე ვადით.

მუხლი 174². შეკრებისათვის ან მანიფესტაციისათვის ხელის შეშლა სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით

შეკრებისათვის ან მანიფესტაციისათვის, აგრეთვე მასში მონაწილეობის უფლების განხორციელებისათვის ხელის შეშლა სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით, - გამოიწვევს დაჯარიმებას შრომის ანაზღაურების ორმოცდაათიდან ას მინიმალურ ოდენობამდე.

თვითმმართველი ერთეულის იერსახის დამახინჯება

პლაკატების, ლოზუნგების, ბანერების განთავსება ისეთ ადგილებზე, რომლებიც საამისოდ არ არის გამოყოფილი, ასევე არჩევნების საბოლოო შედეგების ოფიციალურად გამოქვეყნებიდან 15 დღის ვადაში საარჩევნო სუბიექტების მიერ სააგიტაციო მასალის ჩამოუხსნელობა განიხილება როგორც თვითმმართველი ერთეულის იერსახის დამახინჯება და გამოიწვევს დაჯარიმებას 50 ლარის ოდენობით.

იგივე ქმედება, ჩადენილი განმეორებით, – გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით. (საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 150)

4.3. სამართალწარმოება

საქართველოს საარჩევნო კოდექსის **79-ე და 88-ე მუხლებით** გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმებს **ადგენენ ცესკო**, აგრეთვე ცესკოსა და შესაბამისი **საოლქო საარჩევნო კომისიების** მიერ უფლებამოსილი პირები (თანამდებობის პირები).

უკანონოდ ჩამოხსნილი, ჩამოხეული, დაფარული ან დაზიანებული საარჩევნო პლაკატების საქართველოს საარჩევნო კოდექსის **მე-80 მუხლით** გათვალისწინებულ ადმინისტრაციული

სამართალდარღვევის ნაწილში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმებს ადგენენ შესაბამისი **ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები**.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის **174-ე მუხლით** გათვალისწინებულ ადგენენ საქართველოს ცენტრალური **საარჩევნო კომისია**, მისდამი დაქვემდებარებული საარჩევნო კომისიები, მის მიერ უფლებამოსილი პირები ან/და საქართველოს **შინაგან საქმეთა ორგანოების** საამისოდ უფლებამოსილი პირები.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის **174-ე მუხლით** გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმებს ადგენენ **შინაგან საქმეთა ორგანოები**.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის **150-ე მუხლით** გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმებს ადგენენ შინაგან საქმეთა ორგანოები, ასევე შესაბამისი **ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ უფლებამოსილი პირები** (ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 239.13,14).

4.4. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმი

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი განეკუთვნება მკაცრი აღრიცხვის ფორმებს. მკაცრი აღრიცხვის ფორმების **რეგისტრაცია ან ხელახალი რეგისტრაცია** (მკაცრი აღრიცხვის

ფორმაში ცვლილებების შეტანა), რეგულირდება და ხორციელდება საქართველოს კანონის ”მკაცრი აღრიცხვის ფორმების შესახებ” და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 2 აგვისტოს №669 ბრძანების ”მკაცრი აღრიცხვის ფორმების ნუსხის, მკაცრი აღრიცხვის ფორმების რეგისტრაციის წესისა და მკაცრი აღრიცხვის ფორმების რეგისტრაციის ჟურნალის ფორმის დამტკიცების თაობაზე” შესაბამისად.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევის ოქმის შინაარსი

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმში აღინიშნება:

- ▶ მისი შედგენის თარიღი და ადგილი;
- ▶ შემდგენის თანამდებობა, სახელი, მამის სახელი და გვარი;
- ▶ მონაცემები დამრღვევის პიროვნების შესახებ, მათ შორის, პირადი ნომერი ან გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი;
- ▶ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენის ადგილი, დრო და არსი;
- ▶ ნორმატიული აქტი, რომელიც ითვალისწინებს პასუხისმგებლობას ამ სამართალდარღვევისათვის;
- ▶ მოწმეთა და დაზარალებულთა გვარები და მისამართები, თუ ისინი არიან;
- ▶ დამრღვევის ახსნა-განმარტება;
- ▶ საქმის გადასაწყვეტად საჭირო სხვა ცნობები.

ოქმს ხელს აწერენ მისი შემდგენი და სამართალდამრღვევი. ოქმს შეიძლება ხელი მოაწერონ აგრეთვე მოწმეებმა და დაზარალებულებმა (მათი არსებობის შემთხვევაში).

თუ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩამდენი უარს იტყვის ოქმის ხელმოწერაზე, ოქმში კეთდება სათანადო ჩანაწერი. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩამდენს უფლება აქვს, წარმოადგინოს ოქმისათვის დასართავი ახსნა-განმარტება და შენიშვნები ოქმის შინაარსის გამო, აგრეთვე ჩამოაყალიბოს მის ხელმოწერაზე უარის თქმის მოტივები.

ოქმის შედგენისას დამრღვევს განემარტება ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 252-ე მუხლით გათვალისწინებული მისი უფლებები და მოვალეობები, რაც აღინიშნება ოქმში (ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 240).

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმის შინაარსს და მისი გამოწერის წესს განსაზღვრავს ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანო, ხოლო ქალაქ თბილისში – ქალაქ თბილისის მერი (ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 240¹).

ოქმის გაგზავნა, განხილვა და მისი გასაჩივრების ვადები

ოქმი **დაუყოვნებლივ ეგზავნება** რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოს, რომელიც განიხილავს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეს (ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 241).

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეებს რაიონული (საქალაქო) სასამართლო, განიხილავს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის და სხვა მასალების მიღებიდან თხუთმეტი დღის ვადაში (ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 262).

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე სასამართლოს მიერ მიღებული დადგენილება მისი გამოტანიდან 10 დღის ვადაში სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატაში, შეუძლია გასაჩივროს პირმა, რომლის მიმართაც არის გამოტანილი დადგენილება. ასევე, დაზარალებულმა ან ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შემდგენმა (ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი - მუხლი 273).

